

2012. május 7 – május 13. (19. hét)

A 19. hét első felében a hideg, esős idő következtében jelentősen alacsonyabb volt a pollenterhelés, majd szombatig fokozatosan emelkedett, szombat estétől újra csökkent a csapadék következtében.

Virágzik a virágos kőris – így több helyen ismét tüneteket okozó koncentrációban van jelen a kőris virágpóra. Közepes koncentrációban mértük Pécs levegőjében ezen kívül a az eperfa és a fenyőfélék pollenszemeit.

Jelen vannak a nyír, a gyertyán, a platán, a bükk, a fűz, a juhar, a dió, a tölgy, a ciprus- és tiszafafélék és a vadgesztenye virágporszeméi is a levegőben.

Megkezdték pollenszórásukat a csalánfélék, a szelídgesztenye, a bodza és a nyári gyomok közül: a lórom, az útifű és az ernyősvirágzatúak is.

(Lásd.: TÁBLÁZAT!)

Az allergén gombaspórák mennyisége alacsony-közepes-magas a levegőben.

Termésben van már a nyárfa - vattás termése azonban nem allergén. A magok repítőszőrökkel vannak ellátva, - ezek levegővel telt (tehát allergén fehérjéket nem tartalmazó) sejtnyúlványok, melyek a termés szél által való elterjedését segítik el.

Az idei évben is február elején kezdte országsszerte munkáját az Aerobiológiai Hálózat, melynek munkatársai 19 állomáson monitorozzák 32 növény és gomba légköri pollen- ill. spóra koncentrációját. A dél-dunántúli régióban Pécsen (1992-től), Szekszárdon (1993-tól) és Mosdóson (2004-től) működik pollencsapda, melyek 60-60 km sugarú körben monitorozzák a levegő összetételét.

- A tiszafafélék (*Taxaceae*) családjából csak a **tiszafa (*Taxus baccata*)** őshonos Európában. Későn, csak kb. 20 éves korában kezd el virágozni. Kétlaki fa. Közép-Európában a Bakony-hegységben található a legszebb állománya. A pollen fénymikroszkópos képe megegyezik a ciprusfélék (*Cupressaceae*) családjába tartozó boróka- és tuja-félék pollenjével. Ezeket gyakran ültetik parkokba temetőkhöz díszfaként, mivel több fajról van szó : virágzásuk is elhúzódó.
- Az olajfafélék (*Oleaceae*) családjába tartoznak a kőrisek. Hazánkban két legfontosabb képviselője a magas és a virágos kőris. **Magas kőris (*F. excelsior*)**: megtalálható magasabb fekvésű bükkösökben, szurdokerdőkben, gyakran ültetik sorfának vagy parkokba.. Virágai egy- vagy kétivarúak, lehetnek akár kétlakiak is, még lombfakadás előtt nyílnak (március-április), szélbeporzásúak. **Virágos (vagy manna-) kőris (*F. ornus*)**: Kelet-mediterrán faj, a Kárpát-medence jelenti elterjedésének északi határát. Karsztbokorerdők,

molyhostölgyesek jellegzetes fája, díszfaként is ültetik. Virágai látványos bokréta szerű bugákban nyílnak májusban, a szirmok sárgásfehérek, két hosszú porzójuk feltűnő, rovarbeporzásúak.

- A *fűzfafélék (Salicaceae)* családjába tartoznak a nyárfák. Szélporozta növények, melyek porzós barkái lazán lecsüngők, a porzók száma sok: 8-30. Hazánkban előforduló fajok: *fehér nyár (Populus alba)*, *rezgő nyár (P. tremula)*, *fekete nyár (P. nigra)* és az utóbbinak egy népszerű, karcsú, oszlopos formája a jegyenyár.
- Jellegzetesen a tajga éghajlaton előforduló, a *nyírfafélék (Betulaceae)* családjába tartozó *közönséges nyír (B. pendula)* erősen allergén.
- A *platánfafélék (Platanaceae)* családjába az északi féltekén 8 faj tartozik. Hazánkban a keleti és nyugati platán keresztezéséből létrejött „állandósult” faj a *közönséges platán (P. hybrida)* az elterjedt. Ez az idegen származású, kertészeti fenntartott gyors növekedésű, pompás megjelenésű fa a füsttől és portól szennyezett városokban és ipari területeken szűk térre szorult növényzettel is megmarad, ha a vízellátását biztosítjuk. Viszont pollenje erős allergén (***) . Eglyaki, egyivarú virágai gömb alakú virágcsoportokban április-májusban fejlődnek. A porzós virágzat sárgás, a termős vöröses színű.
- A közismert *nagy csalán (Urtica dioica)* nitrogénben gazdag, nedves környezetben világszerte igen elterjedt gyomnövény a mérsékelt és hideg zónában. Csípős csalánszőrei égő- viszkető bőrgyulladást okoznak, mert a növényhez érve a szőrök feje letörik és belőlük hisztamin, acetil-kolin és 5-hidroxitriptamin jut a bőrre. Sok apró virágporoszemük a széllel igen messzire terjed. Pollenje valószínűleg nem okoz allergiát. A család másik nemzetsége a falgyom (Parietaria). A falgyomnak a Mediterraneum-ban élő egyik alfaja viszont súlyosabb allergiát okozó pollenű növényként ismert. A csalánfélék májustól szeptemberig virágznak. Magyarországon mindkét nemzetség előfordul, de a csalán fajok az egész országban jóval elterjedtebbek, mint a falgyom. A csalán és a falgyom virágporoszeme praktikusán nem különíthető el, ezért az aeropalínológiai elemzésekben együttes értékük szerepel. A csalánfélék virágporoszeme általában a levegőben nem tömeges, de a hosszantartó, több hónapos virágzás, az egész országban való elterjedtségük és a falgyom kétségtelen erős allergia kiváltó hatása a figyelemre méltó allergének közé utalja hazánkban is.

2012. év 19. hét	LATIN NÉV	Aller- geni- tás	Május 7. hétfő	Május 8 kedd	Május 9. szerda	Május 10. csütörtö k	Május 11. péntek	Május 12. szombat	Május 13. vasárnap
Vadgesztenye	<i>Aesculus</i>	**	+	-	-	-	-	+	-
Gyertyán	<i>Carpinus</i>	**	+	+	-	+	+	+	+
Tiszafafélék	<i>Cupr.-Tax.</i>	**	+	+	-	+	-	+	-
Kóris	<i>Fraxinus</i>	***	+	+	+	++	+	++	++
Dió	<i>Juglans</i>	*	-	+	+	+	-	+	+
Eperfa	<i>Morus</i>	*	+	+	+	++	++	++	+
Fenyőfélék	<i>Pinaceae</i>	*	+	++	++	++	++	++	++
Útifű	<i>Plantago</i>	***	-	-	+	-	-	-	+
Platán	<i>Platanus</i>	***	+	+	++	+	+	+	+
Tölgy	<i>Quercus</i>	***	+	+	+	-	-	+	-
Lórom	<i>Rumex</i>	***	-	-	-	-	+	+	-
Csalánfélék	<i>Urticacea</i>	***	-	-	-	+	++	++	-
Alternaria			+	+	+	++	+	+	+
Cladosporium			+	+++	++	+++	++	+	+
Össz-szállópollen mennyisége			Kevés	Nagy	Közepes	Közepes	Nagy	Igen nagy	Nagy

Jelmagyarázat :

Allergenitás

- * panaszokat nem okoz, ill. allergenitásáról nincsenek adatok
- ** nem gyakori allergén, keveseket betegít meg
- *** gyakori allergén
- **** nagyon gyakori allergén, igen sokan szenvednek tőle

Össz-szállópollen mennyisége

0-10	11-51	51-100	101-150	151-
nagyon csekély	kevés	közepes	nagy	Igen nagy

Allergén légköri elemek koncentrációjának (db/m³) kategória beosztása

	ALACSONY	KÖZEPES	MAGAS	NAGYON MAGAS
	tüneteket nem okoz	érzékeny allergiásoknál okoz tüneteket	minden allergiásnál tüneteket okoz	minden allergiásnál heves tüneteket okoz
	+	++	+++	++++
Fák-bokrok Csalán	-10	11-100	101-500	501-

Fűfélék	-10	11-30	31-100	101-
Útifű				
Lórom				
Libatopfélék				
PARLAGFŰ				

	+	++	+++	++++
Alternaria	-90	90-200	200-400	400-
Cladosporium	-2500	2500-5000	5000-10.000	10.000-

Szűcs Tímea

(biológus)